

Arbeidsmarkt – Methodologie

1. BINNENLANDSE WERKGELEGENHEID (TEWERKSTELLING NAAR WERKPLAATS).....	2
1.1 A) TOTALE BINNENLANDSE WERKGELEGENHEID (REGIONALE REKENINGEN)	2
1.1 B) TOTALE BINNENLANDSE WERKGELEGENHEID (VLAAMSE ARBEIDSREKENING)	9
A. <i>Voorstelling van de bron</i>	9
B. <i>Inhoud tabellen</i>	10
C. <i>Classificatiecriteria</i>	11
D. <i>Tijdstip en frequentie van publicatie</i>	12
1.2 AANTAL ARBEIDSPLAATSEN NAAR PLAATS VAN TEWERKSTELLING (RSZ)	12
A. <i>Voorstelling van de bron</i>	12
B. <i>Inhoud tabellen</i>	12
C. <i>Classificatiecriteria</i>	14
D. <i>Tijdstip en frequentie van publicatie</i>	14
1.3 TEWERKSTELLING BIJ DE EUROPESE EN INTERNATIONALE INSTELLINGEN	14
1.4 TEWERKSTELLING BIJ DE LOKALE ADMINISTRATIES GEVESTIGD IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST	15
A. <i>Voorstelling van de bron</i>	15
B. <i>Inhoud tabellen</i>	16
C. <i>Classificatiecriteria</i>	17
D. <i>Tijdstip en frequentie van publicatie</i>	19
1.5 REGIONALE TEWERKSTELLINGSDYNAMIEK (DYNAM-REG)	19
A. <i>Voorstelling van de gegevensbron</i>	19
B. <i>Inhoud tabellen</i>	19
C. <i>Classificatiecriteria</i>	21
D. <i>Tijdstip en frequentie van publicatie</i>	21

1. BINNENLANDSE WERKGELEGENHEID (TEWERKSTELLING NAAR WERKPLAATS)

Het subthema "Binnenlandse werkgelegenheid" behandelt de statistieken over de tewerkstelling naar werkplaats. Het gaat dus om alle personen die een job uitoefenen in een bepaald gebied (hier voornamelijk het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) ongeacht waar zij gedomicilieerd zijn.

De binnenlandse werkgelegenheid kan via verschillende bronnen gemeten worden, die elk op hun manier de tewerkstelling in zijn geheel of een specifiek deel ervan meten. Hierdoor wordt dit hoofdstuk opgedeeld in volgende delen:

- De **totale binnenlandse werkgelegenheid** wordt gemeten via de regionale rekeningen van het Instituut voor de Nationale Rekeningen en de Vlaamse arbeidsrekening van Steunpunt Werk.
- De **loontrekkende tewerkstelling naar werkplaats** wordt gemeten via de administratieve statistieken van de RSZ.
- De methodologie over de **tewerkstelling bij de Europese en internationale instellingen** door het BISA, wordt besproken in een apart document beschikbaar op onze website.
- De **tewerkstelling bij de lokale administraties** (gemeenten, OCMW 's,...) in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt gemeten via de RSZ.
- Tot slot worden de **regionale tewerkstellingsdynamieken** van Dynam-Reg besproken.

Bij het interpreteren van de statistieken over de binnenlandse werkgelegenheid is het belangrijk een onderscheid te maken tussen de cijfers op ondernemingsniveau (gecentraliseerde statistieken) en op het niveau van de lokale vestigingseenheid (gedecentraliseerde statistieken). Een onderneming kan buiten een hoofdzetel immers nog verschillende lokale vestigingseenheden hebben die niet noodzakelijkerwijze in hetzelfde gewest of gemeente gelegen zijn of zelfs niet dezelfde activiteit uitvoeren. Voor elke bron is het dus belangrijk te weten of de plaats van tewerkstelling wordt toegewezen aan de ligging van de hoofdzetel of de vestiging waar iemand tewerkgesteld is.

1.1 a) Totale binnenlandse werkgelegenheid (Regionale Rekeningen)

De totale binnenlandse werkgelegenheid kan berekend worden via twee verschillende bronnen: de regionale rekeningen van het INR en de Vlaamse arbeidsrekening van Steunpunt Werk.

A. Voorstelling van de bron

Het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) is verantwoordelijk voor verschillende economische statistieken, analyses en vooruitzichten waaronder de driemaandelijks nationale rekeningen, de regionale rekeningen en de reële en financiële nationale rekeningen.

Als lid van de EU is België verplicht tot het opstellen van nationale en regionale rekeningen volgens de regels en definities van het Europees systeem van nationale en regionale rekeningen (ESR). In september 2014 werd overgeschakeld van ESR 1995 naar het ESR 2010, om beter in te spelen op de gewijzigde economische realiteit. Het is de Nationale Bank van België die deze berekening maakt voor het Instituut van de Nationale Rekeningen. Aan de hand van bestaande administratieve en enquêtegegevens wordt een zo exhaustief mogelijk beeld gevormd van de economische activiteit.

B. Inhoud tabellen

Om de cijfers uit de tabellen te verduidelijken, worden hieronder eerst een aantal begrippen uitgelegd. Daarna wordt de berekeningswijze voor het aantal werknemers, zelfstandigen en de binnenlandse werkgelegenheid beschreven. Tot slot volgt nog een korte uitleg over de jaarlijkse herziening van de cijfers.

Alle berekeningen per bedrijfstak van het aantal werknemers, zelfstandigen en de totale binnenlandse werkgelegenheid in zowel de nationale als regionale rekeningen hebben het Repertorium van productie-eenheden als basis. Dit register wordt elk jaar opnieuw afgeleid uit het ondernemingsregister van de Algemene Directie Statistiek van de FOD Economie en omvat alle productie-eenheden gevestigd binnen het geografisch gebied van België voor een bepaald jaar. Het repertorium bevat zowel identificatiegegevens van de onderneming zoals het RSZ-, KBO- en BTW-nummer als de kenmerken van de onderneming zoals de NACE-BEL-code, of het om een uni- of multi-arrondissementele onderneming gaat en de gemeentecode van de onderneming.

• Begrippen

Een persoon wordt als **werknemer** beschouwd wanneer hij werk verricht voor een ingezeten (=gevestigd in het Belgisch economisch grondgebied) institutionele eenheid¹ op basis van een arbeidsovereenkomst en hiervoor een loon ontvangt. Men deelt een persoon enkel als

¹ “De institutionele eenheid is de werkelijke economische eenheid die zelfstandig goederen en activa kan bezitten, verplichtingen kan aangaan en economische activiteiten en transacties met andere eenheden kan verrichten. Voor het Europees systeem van nationale en regionale rekeningen (ESR 2010) zijn de institutionele eenheden ingedeeld in vijf elkaar uitsluitende institutionele sectoren:

- niet-financiële vennootschappen (S.11),
- financiële instellingen (S.12),
- overheid (S.13),
- huishoudens (S.14),
- instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van huishoudens (S.15).

Samen voor deze vijf sectoren de totale nationale economie.” (ESR 2010, § 1.57)

werknemer in wanneer hij niet hoofdzakelijk werkt als zelfstandige. In dat geval worden ze logischerwijze als zelfstandige beschouwd.

Een **zelfstandige** wordt gedefinieerd als "een persoon die als eigenaar of mede-eigenaar werkzaam is in een onderneming zonder rechtspersoonlijkheid die niet als quasi-vennootschap wordt beschouwd. Het betreft hier met andere woorden ook de niet-betaalde meewerkende gezinsleden (...), de thuiswerkers van wie het inkomen afhangt van de waarde van de output van het productieproces waarvoor zij verantwoordelijk zijn (...) en de werkenden die enkel voor eigen consumptie of eigen investeringen produceren." (ESR 2010, § 11.15 en 11.16)

- **Berekening aantal werknemers**

De berekening van het aantal werknemers gebeurt in eerste instantie voor het totale economische gebied van België en wordt als dusdanig gepubliceerd in de nationale rekeningen. Het resultaat van deze berekening wordt vervolgens verdeeld over de gewesten, provincies en arrondissementen (en het extraregionale gebied). Deze regionale verdeling wordt enkele maanden na de publicatie van de nationale rekeningen gepubliceerd in de regionale rekeningen. We leggen daarom eerst de berekening van het aantal werknemers in de nationale rekeningen uit en verduidelijken daarna hoe de verdeling op gewestelijk niveau gebeurt.

NATIONALE REKENINGEN

De belangrijkste bron bij het berekenen van de loontrekkende tewerkstelling is de RSZ. Voor elk trimester wordt per onderneming via de kwartaalcijfers van de RSZ het gemiddelde² over het trimester van het aantal werknemers in hoofdberoep en het aantal tewerkgestelde studenten³ per individuele onderneming berekend om zo tot een totaal per bedrijfstak te komen. De bedrijfstak wordt bepaald door de hoofdactiviteit van de onderneming die de werknemer tewerkstelt (zie ook C. Classificatiecriteria). Personen die voor twee ondernemingen werken, worden enkel geteld in deze waar ze gemiddeld het meeste aantal uren per week werken. Van de vier gemiddelden over het kwartaal wordt dan het jaargemiddelde berekend.

Hierna worden nog twee aanpassingen doorgevoerd:

- Bij het opstellen van de nationale rekeningen wordt via de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid nagegaan welke personen zowel geteld werden in de basisgegevens van de RSZ en voorkomen in de cijfers over de zelfstandigen. Deze personen worden slechts éénmaal geteld als loontrekkende of zelfstandige volgens de activiteit waarvoor zij de meeste uren presteerden. Wanneer een persoon zowel als voltijds loontrekkende en als zelfstandige in hoofdberoep staat geregistreerd, wordt hij tot de zelfstandigen gerekend.

² Zo is bijvoorbeeld het aantal werknemers voor onderneming X voor het eerste trimester van jaar Y gelijk aan het aantal werknemers op 31 december van Y-1 plus het aantal werknemers op 31 maart van jaar Y, gedeeld door twee.

³ De toevoeging van het aantal studenten uit de RSZ-bestanden gebeurt pro rata aangezien ze tot 2017 slechts 50 dagen gedurende het jaar mochten werken. Sinds 2017 is dit gewijzigd naar 475 uur per kalenderjaar.

- Een tweede aanpassing is nodig voor werknemers die niet zijn opgenomen in de statistieken van de RSZ, meer specifiek het toevoegen van:
 - het aantal zeelieden via de gegevens van de Hulp- en Voorzorgskas voor Zeevarenden (HVKZ);
 - personen tewerkgesteld via de plaatselijke tewerkstellingsagentschappen (PWA);
 - werknemers die werken bij de Belgische ambassades in het buitenland (extraregionaal gebied via gegevens van de FOD Buitenlandse zaken);
 - werknemers bij huishoudens via de gezinsbudgetenquête en de volkstellingen (Census) en de statistieken over de dienstencheques;
 - de illegale economie en zwartwerk die berekend worden aan de hand van de productie en de toevoegde waarde via percentages die vastliggen per bedrijfstak.

VERDELING NAAR GEWEST VOOR DE REGIONALE REKENINGEN

- Stap 1 : Wat de regionale verdeling betreft van de resultaten uit de nationale rekeningen wordt volgend algemeen principe gehanteerd:
 - Voor **ondernemingen die slechts één vestiging** hebben of waarvan alle vestigingen in hetzelfde arrondissement liggen, kunnen de cijfers van de RSZ gewoon overgenomen worden.
 - De werknemers en studenten tewerkgesteld bij **ondernemingen met vestigingen in meerdere arrondissementen** worden in de regionale rekeningen verdeeld proportioneel aan het trimestergemiddelde van het aantal personen in hoofdberoep bij deze verschillende vestigingen op de laatste werkdag van de 5 laatste kwartalen. Hiervoor gebruikt men het vestigingenbestand van de RSZ.
- Stap 2 : Op basis van deze cijfers wordt een jaargemiddelde per bedrijfstak berekend aan de hand van het rekenkundig gemiddelde van de trimestergemiddelden.

Vervolgens worden ook de bovengenoemde aanpassingen uit de nationale rekeningen regionaal verdeeld:

- De correcties inzake dubbeltellingen op nationaal vlak tussen de loontrekkenden en zelfstandigen en de correcties voor zwartwerk worden omwille van een gebrek aan informatie over hun geografische verdeling opgesplitst zoals de verdeling van de tewerkstellingscijfers per arrondissement na stap 1).
- De werknemers bij de huishoudens worden over de gewesten verdeeld aan de hand van de niet-exhaustieve cijfers van de RSZ voor sectie T "Huishoudens als werkgever; niet-gedifferentieerde productie van goederen

en diensten door huishoudens voor eigen gebruik" van de NACE-BEL (2008) en de volkstellingen.

- De cijfers over de personen tewerkgesteld via de verschillende PWA's zijn bij de RVA beschikbaar per gewest.

Onderaan de tabellen worden bovenop de cijfers voor het Brussels Hoofdstedelijk, het Vlaams en Waals Gewest ook de cijfers voor **het extraregionaal gebied** opgenomen. Dit begrip duidt op het feit dat het geografisch gebied van een land niet noodzakelijk overeenkomt met het economisch gebied. Alle eenheden die tot het economisch gebied van België behoren, maar niet tot het geografisch gebied, worden ondergebracht in het extraregionaal gebied. Meer concreet gaat het om de tewerkstelling bij de Belgische ambassades in het buitenland en militairen en burgers in dienst van het Belgische leger gevestigd in het buitenland.

VOORLOPIGE RAMING VOOR HET LAATST BESCHIKBARE JAAR

Het laatste beschikbare jaar in de tabellen wordt berekend aan de hand van een **voorlopige raming**. Bij de publicatie van de nationale rekeningen is voor het laatste trimester slechts een voorlopige versie van de basisgegevens beschikbaar. Bij de publicatie van de regionale rekeningen enkele maanden later zijn wel alle gegevens beschikbaar. Omwille van de coherentie blijven de cijfers uit de nationale rekeningen voor het laatst beschikbare jaar echter behouden. De regionale verdeling gebeurt in drie stappen:

- Bij opmaak van de regionale rekeningen wordt voor de vier trimesters het verschil in aantal werknemers in hoofdberoep en studenten uit de cijfers van de RSZ⁴ nagegaan tussen het laatste jaar en het jaar ervoor en dit voor alle bedrijfstakken en arrondissementen.
- De zo verkregen evolutie per combinatie bedrijfstak x arrondissement wordt toegepast op de kwartaalcijfers van het vorige jaar om aldus het jaargemiddelde te berekenen.
- Dit gemiddeld aantal loontrekkenden per combinatie bedrijfstak x arrondissement wordt dan gebruikt als verdeelsleutel voor de verdeling van de cijfers per bedrijfstak uit de nationale rekeningen die enkele maanden eerder werden gepubliceerd.

Deze raming voor het laatste jaar wordt het jaar daarop vervangen door de resultaten van de gewone methode, aangezien op dat ogenblik wel alle gegevens beschikbaar zijn. Ook de voorgaande jaren kunnen licht wijzigen omwille van kleine wijzigingen in de methodologie met een beperkte impact of verbeteringen in het beschikbare bronmateriaal waarvan de nationale en regionale rekeningen gebruik maken.

⁴ Zonder de cijfers over de werknemers bij de lokale en provinciale besturen: De RSZ en DIBISS (Dienst voor Bijzondere Sociale Zekerheidsstelsels) zijn sinds 1 januari 2017 gefusioneerd. Momenteel vraagt het samenvoegen van de gegevensbestanden van beide instellingen nog corrigeerwerk. De raming voor het laatst beschikbare jaar gebeurt daarom op basis van de RSZ-bestanden zonder de tewerkstelling bij de gemeenten, OCMW's, politiezones, ..., die onder de bevoegdheid van DIBISS vielen.

- **Berekening aantal zelfstandigen**

Ook de berekening van het aantal zelfstandigen gebeurt eerst op het nationaal niveau (nationale rekeningen), waarna deze cijfers verdeeld worden over de gewesten (regionale rekeningen).

NATIONALE REKENINGEN

Het totaal aantal zelfstandigen (en hun helpers) wordt per trimester op nationaal niveau berekend aan de hand van gegevens van de RSVZ. Ook hier gaat het steeds om het jaargemiddelde op basis van vier trimestergemiddelden. Hierop gebeuren correcties voor dubbeltellingen op basis van het Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming van de Kruispuntbank Sociale Zekerheid, zoals aangehaald in het stuk over het aantal werknemers. Het RSVZ maakt gebruik van een beroepencode die niet overeenkomt met de NACE-BEL-code. Daarom gebeurt de verdeling naar bedrijfstak aan de hand van (het aantal eenheden zonder rechtspersoonlijkheid in) de BTW-statistieken en het repertorium⁵ van de FOD Economie.

Via specifieke ramingen worden in de nationale rekeningen de zelfstandigen in bijberoep verwijderd.

VERDELING NAAR GEWEST VOOR DE REGIONALE REKENINGEN

Voor de verdeling naar arrondissement wordt eveneens gebruik gemaakt van de BTW-statistieken. Deze verdeling gebeurt voor elke bedrijfstak. Voor bedrijfstakken die niet onderworpen zijn aan de BTW, wordt de verdeling per arrondissement gedaan aan de hand van de RSVZ-statistieken. Bij deze laatste wordt verondersteld dat de werkplaats van de zelfstandige gelijk is aan zijn woonplaats.

Zelfstandigen met een multi-arrondissementele onderneming worden geteld in het arrondissement waar ze het meeste werknemers tewerkstellen. Dit kan afgeleid worden uit het repertorium, dat ook tewerkstellingsgegevens van de RSZ bevat.

Ook voor de telling en de regionale verdeling van de bedrijfstakken "Teelt van gewassen, veeteelt, jacht en diensten in verband met deze activiteiten" en "Maatschappelijke dienstverlening" worden alternatieve bronnen gebruikt, respectievelijk de land- en tuinbouwtelling van de FOD Economie-Algemene Directie Statistiek en de cijfers van de drie gemeenschappen voor de tewerkstelling in rusthuizen en deze van ONE en Kind en Gezin voor zelfstandige onthaalmoeders.

Uit de trimestriële gegevens per arrondissement en bedrijfstak wordt aldus een jaargemiddelde berekend dat gebruikt wordt als verdeelsleutel voor de jaargemiddelden per bedrijfstak uit de nationale rekeningen.

⁵ Het repertorium bevat zowel identificatiegegevens van de onderneming zoals het RSZ-, KBO- en BTW-nummer als de kenmerken van de onderneming zoals de NACE-BEL-code, of het om een uni- of multi-arrondissementele onderneming gaat en de gemeentecode. Voor de cijfers van het jaar y-1 wordt steeds het repertorium van het jaar y-2 gebruikt. Ook dit kan een reden zijn van herzieningen van de cijfers voor het jaar y-1 door bijvoorbeeld een wijziging van NACE-code van een onderneming.

- **Binnenlandse werkgelegenheid**

De tabel over de binnenlandse werkgelegenheid bevat de som van de statistieken uit de tabel met het aantal werknemers en deze met het aantal zelfstandigen. Om dubbeltellingen van personen die zowel werknemer als zelfstandige zijn te vermijden, corrigeert het INR het aantal loontrekkenden op basis van de Kruispuntbank Sociale Zekerheid reeds in de nationale rekeningen (cf. supra).

- **Herziening cijfers**

Men dient in het achterhoofd te houden dat de cijfers in de tabellen over de regionale rekeningen een voorlopig karakter hebben en (dat voornamelijk de cijfers over de meest recente jaren) kunnen herzien worden. Deze courante herzieningen steunen op het feit dat bepaalde informatie pas één of twee jaren na de eerste publicatie beschikbaar is. Men moet voor de regionale rekeningen aldus een periode van ongeveer drie jaar voorzien na de eerste publicatie alvorens tot definitieve cijfers te komen. Zeker de cijfers van het laatst beschikbare jaar kunnen nog wijzigen daar zij (voor het aantal werknemers) steunen op een voorlopige raming (zie hierboven).

Men probeert wijzigingen in de methodologie te vermijden om tijdreeksbreuken te voorkomen. Wanneer een occasionele revisie toch wordt gevraagd door Eurostat, zoals in 2014 met de overschakeling naar de ESR 2010, worden de cijfers ook voor het verleden voor een zo groot mogelijk aantal jaren herzien. Ook in 2019 was er een methodologische herziening. Vooral de wijziging van de verdeelsleutel voor multi-arrondissementele ondernemingen heeft een impact op de tewerkstellingscijfers

C. Classificatiecriteria

In de tabellen worden het aantal werknemers, zelfstandigen en de totale binnenlandse werkgelegenheid (som van werknemers en zelfstandigen) opgedeeld naar sectie en afdeling van de NACE-BEL (2008), de Belgische versie van de NACE-Rev2-classificatie. Deze bestaat uit 21 secties en 88 afdelingen, maar het INR heeft via aggregaties het aantal bedrijfstakken op het niveau van de gewesten teruggebracht tot 64.

- **Werknemers**

Als basis voor de verdeling van de tewerkstellingscijfers naar bedrijfstak in zowel de nationale als de regionale rekeningen wordt zoals eerder beschreven het repertorium van productie-eenheden gebruikt.

De werknemers worden aan een sectie en afdeling van de NACE-BEL (2008) toegewezen aan de hand van de hoofdactiviteit van de werkgever. Deze toewijzing gebeurt op het niveau van de onderneming, dus indien een vestiging van deze onderneming een activiteit zou uitoefenen die verschilt van de hoofdactiviteit, wordt de werknemer (tewerkgesteld in die vestiging) toch naar de hoofdactiviteit van de onderneming ingedeeld.

- **Zelfstandigen**

De verdeling van de zelfstandigen naar bedrijfstak gebeurt op basis van de BTW-statistieken en het repertorium van productie-eenheden. In bedrijfstakken die vrijgesteld zijn van BTW-bijdragen wordt de RSVZ-beroepennomenclatuur gebruikt en omgezet naar een NACE-code. Zoals in deel B. beschreven, wordt voor de bedrijfstak "Teelt van gewassen, veeteelt, jacht en diensten in verband met deze activiteiten" gebruik gemaakt van de land- en tuinbouwtelling van de FOD Economie-Algemene Directie Statistiek en voor de bedrijfstak "maatschappelijke dienstverlening" de cijfers van de drie gemeenschappen voor de tewerkstelling in rusthuizen en deze van ONE en Kind en Gezin voor zelfstandige onthaalmoeders.

D. Tijdstip en frequentie van publicatie

De statistieken over de binnenlandse werkgelegenheid van de regionale rekeningen worden jaarlijks begin februari gepubliceerd tot en met het jaar y-2.

1.1 b) Totale binnenlandse werkgelegenheid (Vlaamse arbeidsrekening)

De totale binnenlandse werkgelegenheid kan eveneens berekend worden via een tweede administratieve bron: de Vlaamse arbeidsrekening van Steunpunt Werk.

A. Voorstelling van de bron

Het Steunpunt Werk staat in voor de beleidsmonitoring en analyse van de Vlaamse arbeidsmarkt. In dit kader verzamelen ze arbeidsmarktstatistieken en ontwikkelen ze indicatoren en projectiemodellen. Eén van hun projecten is de Vlaamse arbeidsrekening, een raamwerk waarin verschillende administratieve bronnen met arbeidsmarktstatistieken geïntegreerd worden. Verschillende componenten van de arbeidsmarkt worden via deze gegevens beschreven zoals:

- de bevolking naar socio-economische positie (werkend, werkzoekend of inactief);
- de binnenlandse werkgelegenheid;
- jobs;
- vacatures;
- vestigingen.

Het opstellen van de statistieken gebeurt steeds in 4 stappen:

- Eerst worden de bronstatistieken geselecteerd die de basisgegevens leveren.
- Daarna worden deze gegevens geharmoniseerd naar de in de Arbeidsrekening gebruikte definities.
- De bronstatistieken volstaan soms niet om de hele populatie te berekenen. Daarom gebeuren er nog bijschattingen aan de hand van secundaire statistieken.

- Tot slot corrigeert men nog meetfouten na interne controles.

Op de website van het BISA zijn zowel cijfers terug te vinden over de socio-economische positie van de Brusselse bevolking als de binnenlandse werkgelegenheid (alle personen die in het Brussels Hoofdstedelijke Gewest werken), beiden beschikbaar tot op het niveau van de gemeenten.

B. Inhoud tabellen

De Vlaamse arbeidsrekening van Steunpunt Werk is de voornaamste bron op basis van administratieve gegevens om de binnenlandse werkgelegenheid (loontrekkenden en zelfstandigen) op niveau van de Brusselse gemeenten weer te geven. De **binnenlandse werkgelegenheid** wordt gedefinieerd als alle werkende personen ouder dan 15 jaar⁶ die betaalde arbeid verrichten als hoofdactiviteit in een productie-eenheid gevestigd in een bepaald gebied. Voor de zelfstandigen en helpers wordt hier wel aangenomen dat de werkplaats dezelfde is als de woonplaats.

- Voor de berekening van de binnenlandse werkgelegenheid worden volgende administratieve bronstatistieken gebruikt:
 - de Vlaamse arbeidsrekening over de loontrekkende tewerkstelling naar woonplaats⁷. Deze wordt steeds enkele maanden voor de berekening van de binnenlandse tewerkstelling gepubliceerd;
 - de gedecentraliseerde gegevens (tot op het niveau van de vestiging) naar werkplaats van de RSZ⁸ worden gebruikt om de loontrekkende tewerkstelling naar woonplaats te verdelen naar plaats van tewerkstelling;
 - de gegevens van de RSVZ worden gebruikt voor de zelfstandigen en de helpers. Bij deze cijfers wordt de woonplaats gelijkgesteld aan de werkplaats. Dit maakt dat zelfstandigen geregistreerd bij de RSVZ, maar wonend in het buitenland, niet worden opgenomen in deze telling van de binnenlandse werkgelegenheid.
- De gegevensbestanden van deze bronnen die maand- of kwartaalgegevens bevatten, worden steeds omgerekend naar een jaargemiddelde om deze te harmoniseren naar de bestaande gegevens in de Arbeidsrekening.
- Voor de loontrekkende tewerkstelling dient nog een bijschatting te gebeuren voor de studenten gekend bij de RSZ (indien zij nog niet in een andere statuut gekend zijn in eerdere bestanden) en de PWA-tewerkstelling gekend bij de RVA. Ook voor de

⁶ In deze telling worden ook de personen van 65 jaar en ouder opgenomen, wat niet het geval is voor de cijfers uit de Vlaamse Arbeidsrekening uit het deel "Bevolking naar socio-economische positie".

⁷ De opmaak van deze statistieken wordt besproken in het hoofdstuk over de bevolking naar socio-economische positie.

⁸ Voor de loontrekkende tewerkstelling bij lokale en provinciale besturen is er enkel informatie over de plaats van tewerkstelling beschikbaar op het niveau van de werkgever en dus niet de vestiging (gecentraliseerde statistiek).

inkomende grensarbeid (werknemers tewerkgesteld in België, maar wonend in het buitenland) worden bijkomende gegevens ontvangen van de RSZ.

- Tot slot gebeurt er nog een eindcorrectie voor de uitgaande grensarbeid⁹ naar één van de buurlanden. Deze gegevens zijn beschikbaar via het RIZIV.

C. Classificatiecriteria

De binnenlandse werkgelegenheid naar **statuut** wordt als volgt onderverdeeld:

- Een persoon wordt als **loontrekkende** geclassificeerd wanneer:
 - de persoon als loontrekkende een hoofdjob heeft en gekend is bij de RSZ;
 - de persoon werkt als student en gekend is bij de RSZ;
 - de persoon tewerkgesteld is met een PWA-statuut en gekend is bij de RVA;
 - de persoon door de RSZ geregistreerd wordt als werkend, maar in één van de buurlanden woont (inkomende grensarbeid).

De verdeling naar werkplaats van de Brusselse loontrekkende bevolking en de inkomende pendel uit Vlaanderen en Wallonië gebeurt op basis van de gedecentraliseerde statistieken van de RSZ. De werkplaats is dus de gemeente van de vestiging waarin men werkt. Voor personen tewerkgesteld met PWA-statuut en studenten wordt de werkplaats gelijkgesteld aan de woonplaats.

Personen die een job als loontrekkende combineren met een job als zelfstandige of helper, worden als loontrekkende beschouwd als de job als zelfstandige of helper niet in hoofdberoep is.

- Een persoon wordt als **zelfstandige** onderverdeeld wanneer hij in de bestanden van de RSVZ voorkomt als:
 - zelfstandige in hoofdberoep;
 - zelfstandige in bijberoep;
 - zelfstandige na pensioen;
 - helper in hoofdberoep;
 - helper in bijberoep;
 - helper na pensioen.

Zelfstandigen en helpers na pensioen en ouder dan 65 jaar worden niet meegeteld, wanneer hun inkomen gelijk is aan 0.

⁹ Ook de werknemers actief in NACE-afdeling 99 ('extraterritoriale organisaties en lichamen') die voorkomen in de RSZ-bestanden worden beschouwd als uitgaande grensarbeiders. Het gaat hier om werknemers tewerkgesteld in de Europese en internationale instellingen, diplomatieke vertegenwoordigingen,... die niet vrijgesteld zijn van RSZ-bijdragen.

D. Tijdstip en frequentie van publicatie

De cijfers over de binnenlandse werkgelegenheid van de Vlaamse arbeidsrekening worden jaarlijks eind augustus gepubliceerd tot en met het jaar y-2. Dit tijdstip kan echter variëren, omdat het erg afhankelijk is van de beschikbaarheid van de gegevens bij de gebruikte administratieve bronnen.

1.2 Aantal arbeidsplaatsen naar plaats van tewerkstelling (RSZ)

A. Voorstelling van de bron

De hoofdtaak van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid is driedelig en bestaat uit het innen, beheren en verdelen van sociale bijdragen. Het innen van deze werkgevers- en werknemersbijdragen gebeurt bij elke betaling van het loon. Deze bijdragen worden beheerd in een gemeenschappelijke pot die ten gunste is van het Globaal Beheer, bestaande uit een aantal sociale zekerheidsinstellingen¹⁰. De verdeling van deze pot gebeurt naargelang de behoeften van de verschillende sociale zekerheidsinstellingen. Andere opdrachten van de RSZ zijn de inzameling en verspreiding van gegevens noodzakelijk voor het bepalen van de rechten van sociaal verzekerden, van gegevens over het begin en einde van arbeidsrelaties in het kader van Dimona (Déclaration Immédiate/Onmiddellijke Aangifte) en van statistische gegevens in het algemeen.

De DmfA-gegevensbank dient als basis voor de statistische gegevens verspreid door de RSZ. Elke werkgever doet hiervoor elk trimester één aangifte met daarin alle loon- en arbeidstijdgegevens die betrekking hebben op de werknemers onderworpen aan de sociale zekerheid.

B. Inhoud tabellen

De eenheid voor de tabellen over het aantal werknemers naar plaats van tewerkstelling is het aantal **arbeidsplaatsen**. Op het einde van het kwartaal wordt het aantal werknemers onderworpen aan de sociale zekerheid bij elke werkgever geteld. Wanneer een werknemer bij éénzelfde werkgever verschillende contracten heeft, wordt hij slechts éénmaal geteld en wordt enkel de belangrijkste betrekking¹¹ in rekening gebracht. Een werknemer die voor meerdere werkgevers werkt, wordt meermaals geteld.

De cijfers in dit deel omvatten "alle werkgevers en werknemers onderworpen aan de wetgeving inzake bezoldigde werknemers, wat overeenkomt met het verlenen van prestaties in uitvoering

¹⁰ Het Globaal Beheer bestaat uit het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering (RIZIV), de Federale Pensioendienst (FPD), de Rijksdienst voor arbeidsvoorziening (RVA), het Fonds voor arbeidsongevallen (FAO), het Fonds voor beroepsziekten (FBZ), Pool voor de zeelieden en de Hulp- en verzorgingskas voor de zeelieden (HVKZ).

¹¹ Het bepalen van de belangrijkste prestatie gebeurt aan de hand van volgende criteria en in deze volgorde: type betrekking (voltijds, deeltijds,...), bruto bezoldiging, arbeidsvolume, aantal gelijkgestelde dagen.

van een arbeidsovereenkomst of prestaties die hiermee overeenkomen (bijvoorbeeld statutaire werknemers bij de overheid)”.

De cijfers in de tabellen geven steeds de situatie weer op 31 december van het betreffende jaar. Alle arbeidsplaatsen van personen die aan één van volgende voorwaarden voldoen, worden opgenomen in de cijfers:

- De werknemers aanwezig op het werk op de laatste werkdag van het kwartaal;
- De werknemers wiens arbeidsovereenkomst, niet verbroken werd, maar geschorst omwille van:
 - ziekte of ongeval;
 - zwangerschaps- of bevallingsrust;
 - wederoproeping onder de wapens.
- De werknemers die op 31 december niet op het werk waren omwille van:
 - verlof;
 - staking;
 - gedeeltelijke of toevallige werkloosheid;
 - al dan niet verantwoorde afwezigheid.

Arbeidsplaatsen van werknemers in voltijds tijdskrediet of voltijdse loopbaanonderbreking worden niet opgenomen in de statistieken.

Voor de interpretatie van de statistieken is het belangrijk te weten dat vanaf 2011 de aangifte van het overheidspersoneel werd aangepast, waardoor het mogelijk werd de werknemers in **het stelsel van terbeschikkingstelling**, een vorm van inactiviteit voorafgaand aan het pensioen, te identificeren. Vanaf dat jaar worden ze niet meer opgenomen in deze statistieken, wat leidt tot een daling van het aantal arbeidsplaatsen in de publieke sector. Verder zijn er in 2011 ook verschillende verschuivingen gebeurd van de privé- naar de openbare sector en omgekeerd.

De **plaats van tewerkstelling** van de werknemer wordt op het einde van het kwartaal bepaald. Aangezien het hier gaat om gedecentraliseerde statistieken komt de plaats van tewerkstelling van de werknemer overeen met de gemeente waar de lokale vestigingseenheid die de werknemer tewerkstelt, gesitueerd is. Voor personen tewerkgesteld in meerdere vestigingen, die vaak thuiswerken of geen vaste plaats van tewerkstelling hebben, wordt de plaats van tewerkstelling bepaald aan de hand van de vestiging waarvan zij administratief afhangen¹².

¹² Werknemers van buitenlandse ondernemingen zonder vestigingen in België werden voordien toegewezen aan een gemeente op basis van het adres van een mandataris (boekhouder, sociaal secretariaat,...). Vanaf 2014 krijgen deze een aparte code en worden ze in deze tabel ondergebracht in een categorie "Gemeente niet nader bepaald".

C. Classificatiecriteria

In de tabellen met een opdeling naar **sector** worden de arbeidsplaatsen opgedeeld in de privé en openbare sector. Het voornaamste criterium voor de toewijzing naar sector is, is de juridische vorm waaronder de werkgever actief is. Een onderneming naar publiek recht valt steeds onder de openbare sector. Tevens kan de publieke functie van de werkgever in acht genomen worden. De opdeling gebeurt normaal op niveau van de onderneming, dus alle vestigingen worden aan dezelfde sector toegewezen. De arbeidsplaatsen en vestigingen uit het onderwijs worden normaal aan de openbare sector toegewezen, tenzij het om een zuivere privéschool gaat die volledig los staat van het departement Onderwijs of de drie Gemeenschappen of een school voor naschoolse beroepsopleiding. Ook is het mogelijk dat een onderwijsinrichting ook een andere activiteit uitoefent, zoals bijvoorbeeld een universitair ziekenhuis. In dat geval worden deze vestigingen en arbeidsplaatsen wel aan de privésector toegewezen.

De indeling naar **economische activiteit** gebeurt op basis van de NACE-BEL (2008), de Belgische versie van de NACE rev2, een Europees classificatiesysteem dat een opdeling maakt van ondernemingen (of vestigingen) naar economische activiteit. Voor elke vestiging wordt de hoofdactiviteit bepaald. Deze kan afwijken van de hoofdactiviteit van de onderneming, indien het daadwerkelijk om een bijkomende activiteit gaat en niet enkel een hulpactiviteit (zoals een bedrijfszetel waar enkel administratief werk wordt verricht of een opslagplaats). In de tabellen wordt de economische activiteit opgedeeld in 21 secties en 83 afdelingen.

De **grootteklasse** van de lokale vestigingseenheid wordt onderverdeeld in negen klassen en stemt overeen met het aantal arbeidsplaatsen in de betreffende vestiging.

De opdeling per **statuut** gebeurt in drie groepen: arbeider, bediende en ambtenaar. Tot de ambtenaren rekent men enkel de statutaire ambtenaren. Contractuele werknemers in de openbare sector worden afhankelijk van het type contract tot de arbeiders of bedienden gerekend. Stagiairs tijdens hun proefperiode voor de benoeming tot statutaire ambtenaar worden tijdens deze stage reeds ingedeeld als statutaire ambtenaar.

D. Tijdstip en frequentie van publicatie

De brochure over de arbeidsplaatsen naar plaats van tewerkstelling wordt elk kwartaal gepubliceerd door de RSZ. Het BISA kiest ervoor enkel de cijfers van het vierde kwartaal (de situatie op 31 december) in de tabellen op de site te publiceren. Deze cijfers zijn in maart-april beschikbaar voor het jaar y-2.

1.3 Tewerkstelling bij de Europese en internationale instellingen

De methodologie voor het opstellen van deze statistieken, opgesteld door HIVA-KU Leuven, wordt beschreven in een apart document terug te vinden op de website van het BISA in het sub thema "[Binnenlandse werkgelegenheid](#)".

1.4 Tewerkstelling bij de lokale administraties gevestigd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

A. Voorstelling van de bron

De statistieken uit dit deel komen oorspronkelijk van de Dienst voor Bijzondere Socialezekerheidsstelsels (DIBISS). Op 1 januari 2017 ging DIBISS integraal op in de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ). DIBISS was verantwoordelijk voor het innen, beheren en verdelen van de sociale bijdragen, de controle van de gegevens van de werknemers, het doorsturen ervan naar het netwerk van de sociale zekerheid en het verschaffen van statistische informatie opgemaakt aan de hand van de multifunctionele socialezekerheidsaangifte (DmfA) en dit voor alle provinciale en lokale administraties. Onder lokale administraties verstaan we de publiekrechtelijke werkgevers opgesomd in de wet van 12 mei 2014 over de oprichting van de Dienst voor de bijzondere socialezekerheidsstelsels (DIBISS):

- de provincies;
- de openbare instellingen die afhangen van de provincies;
- de gemeenten;
- de openbare instellingen die afhangen van de gemeenten;
- de verenigingen van de gemeenten;
- de OCMW's;
- de OCMW-verenigingen, bedoeld bij Hoofdstuk XII van de organieke wet van 8-7-1976 betreffende de OCMW's en bij Titel VIII, Hoofdstuk I van het Vlaams decreet van 19-12-2008 betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn;
- de agglomeraties en de federaties van de gemeenten;
- de openbare instellingen die afhangen van de agglomeraties en van de federaties van de gemeenten;
- de lokale politiezones;
- de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) en de Franse Gemeenschapscommissie (FGC);
- de Gewestelijke Economische Instellingen bedoeld in de hoofdstukken II en III van de kaderwet van 15-7-1970 houdende de organisatie van de planning en economische decentralisatie, gewijzigd bij het decreet van 25-5-1983 van de Waalse Gewestraad, de ordonnantie van 20-5-1999 van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het decreet van 27-6-1985 van de Vlaamse Raad, met name CESRW, citydev.brussels en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV);

- Net Brussel, Gewestelijk Agentschap voor Netheid;
- de «Brusselse Dienst voor Brandweer en Dringende Medische Hulp»;
- de verenigingen van meerdere hierboven vermelde instellingen;
- de vzw «Vlaamse Operastichting» voor de personeelsleden die vastbenoemd waren bij de Intercommunale «Opera voor Vlaanderen» en met behoud van hun statuut werden overgenomen.

B. Inhoud tabellen

De opmaak van de statistieken gebeurt op dezelfde wijze als deze van de RSZ besproken in deel 4.2.

De inhoud van de tabellen werd na overleg met DIBISS vastgelegd voor de fusie met RSZ. Hierdoor werden een aantal werknemers uitgesloten uit de statistieken om deze complementair te maken aan deze van de RSZ. Personen of arbeidsplaatsen die reeds in de cijfers van de RSZ werden geteld, zijn hierdoor niet opgenomen in deze statistieken. Volgende groepen van werknemers zitten daarom niet in de cijfers vervat:

- de vrijwillige brandweerlieden;
- studenten;
- monitoren;
- geneesheren;
- deeltijds leerplichtigen;
- het onderwijzend personeel dat zowel bij de RSZ als bij DIBISS in de statistieken is opgenomen¹³.

• Arbeidsplaatsen

De gebruikte methodologie komt overeen met deze van de RSZ voor het aantal arbeidsplaatsen naar plaats van tewerkstelling beschreven in stuk 4.2. De cijfers geven de situatie op 31 december van het betreffende jaar weer. Bij de telling van het **aantal arbeidsplaatsen** worden werknemers met meerdere arbeidsplaatsen bij slechts één werkgever geteld en dit voor de belangrijkste arbeidsplaats. Net zoals bij de RSZ gebeurt het bepalen van de belangrijkste prestatie aan de hand van volgende criteria en in deze volgorde: type betrekking (voltijds, deeltijds,...), bruto bezoldiging, arbeidsvolume, aantal gelijkgestelde dagen. Wanneer een werknemer echter voor meerdere werkgevers werkt, worden de arbeidsplaatsen voor de belangrijkste prestatie bij elke werkgever in de cijfers opgenomen.

Ook hier moet de opmerking gemaakt worden dat er sinds 2011 een gewijzigde aangifte van het overheidspersoneel is ingevoerd. Hierdoor heeft men in deze statistieken de personen in

¹³ Deze personen worden enkel voor weddesupplementen bij DIBISS aangegeven, dit zijn onder meer vergoedingen voor busbegeleiding en speelplaatstoezicht betaald door de gemeenten.

het stelsel van terbeschikkingstelling voorafgaand aan het pensioen uit de cijfers verwijderd waardoor er sprake is van een tijdreeksbreuk.

Dezelfde regels worden gehanteerd als bij de gedecentraliseerde statistieken naar werkplaats van de RSZ, dus ook de personen van wie de arbeidsovereenkomst geschorst is wegens "ziekte of ongeval, zwangerschaps- of bevallingsrust of wegens wederoproeping onder de wapens" worden opgenomen in de cijfers. Ook arbeidsplaatsen van werknemers die deze dag niet aanwezig waren omwille van "verlof, staking, gedeeltelijke of toevallige werkloosheid of al dan niet verantwoorde afwezigheid" (RSZ) worden meegeteld. Arbeidsplaatsen van werknemers in voltijds tijdscrediet of voltijdse loopbaanonderbreking worden niet opgenomen in de statistieken.

- **Voltijdsequivalenten**

Naast het aantal arbeidsplaatsen zijn op de site ook tabellen met het aantal voltijdsequivalenten beschikbaar. Een **voltijdsequivalent (VTE)** geeft de verhouding weer van de arbeidsprestaties van een werknemer ten opzichte van een (fictieve) referentiepersoon die voltijds tewerkgesteld is in dezelfde onderneming in dezelfde of een gelijkaardige functie dan de werknemer. De tabellen met voltijdsequivalenten geven de bezettingsgraad van de arbeidsplaatsen gedurende het kwartaal weer.

De cijfers over het aantal voltijdsequivalenten zijn dus lager dan deze met het aantal arbeidsplaatsen omwille van personen:

- die geen volledig kwartaal werkten;
- slechts deeltijds werkten;
- afwezig waren zonder hiervoor een loon te ontvangen.

Alle arbeidsprestaties van de werknemer gedurende het kwartaal worden in rekening gebracht. Hierbovenop worden ook de vakantiedagen geteld. De berekening is dus niet gebaseerd op de arbeidsduur vermeld in het contract, maar wel op de reëel gepresteerde uren/dagen en opgenomen bezoldigde vakantie.

C. Classificatiecriteria

De in punt A. opgesomde werkgevers worden in de tabellen gegroepeerd naar **type administratie**:

- **Gemeenten-bestuur** omvatten de tewerkstelling bij de 19 gemeente- en stadsbesturen ;
- **Gemeenten-intergemeentelijke instellingen** omvat de tewerkstelling bij de Gewestelijke en intercommunale politieschool, Brulabo, Brutélé, de intercommunale voor teraardebestelling, Vivaqua, de Intercommunale Cooperatieve Vennootschap voor Crematie (ICVC), de Intercommunale Muziekacademie van Sint-Joost-ten-Node/Schaarbeek en Hydrobru;

- **Gemeenten-Politie** bevat de tewerkstelling bij de 6 Brusselse politiezones: Hoofdstad Elsene, Brussel-West, Zuid, Schaarbeek/Sint-Joost/Evere, Politiezone Montgomery en Ukkel/Watermaal-Bosvoorde/Oudergem;
- **Gemeenten OCMW—OCMW-verenigingen** omvat de tewerkstelling bij de 19 OCMW's zelf en de opgerichte verenigingen met andere OCMW's, openbare besturen of rechtspersonen zonder winstoogmerk voor het uitvoeren van taken in de OCMW-wet aan hen toegewezen. Dit kan gaan van het beheer van ziekenhuizen tot de opwaardering van bepaalde wijken. Onder andere de tewerkstelling bij de IRIS-ziekenhuizen en De Brusselse Keukens wordt ondergebracht in deze categorie;
- **Gemeenten-Bedrijven en onderwijs** bevat de tewerkstelling bij het Autonoom gemeentebedrijf Jette, de intercommunale muziekacademie, kunst van de welsprekendheid en dans Sint-Joost-ten-Noode en Regie Koekelberg;
- **Brussels Gewest-Overheidsbedrijven** bevat de tewerkstelling bij Net-Brussel;
- **Brussels Gewest-Instellingen openbaar nut** omvat de tewerkstelling bij de Berg van Barmhartigheid, DBDMH (Brusselse Hoofdstedelijke Dienst voor Brandweer en dringende medische hulp) en de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij Brussel;
- **Brussels Gewest-Gemeenschapsinstellingen** omvat de Vlaamse Gemeenschapscommissie en de Commission Communautaire Française;
- **Diversen** omvat de tewerkstelling bij de Commission des fondations de bourses d'études du Brabant en de Sociaal Economische Raad van Vlaanderen (SERV).

De **leeftijd** vermeld in de tabellen is de leeftijd van de persoon op 31 december van het betreffende jaar.

In de tabellen naar **statuut** wordt een onderscheid gemaakt tussen vastbenoemd, gesubsidieerde contractueel en andere contractueel:

- De vastbenoemden zijn deze werknemers tewerkgesteld op grond van een statutaire aanstelling. Na een gunstige evaluatie van hun stageperiode wordt hen een vaste benoeming verleend. Stagiairs worden tijdens de stageperiode reeds in de groep van vastbenoemden ingedeeld;
- Contractuele werknemers zijn deze tewerkgesteld bij een provinciaal of plaatselijk bestuur door middel van een arbeidsovereenkomst. In de tabellen worden zij onderverdeeld in gesubsidieerde en andere contractuelen;
- De gesubsidieerde contractuelen (geco) zijn werknemers waarvoor het lokale bestuur een financiële toelage ontvangt van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De werknemer moest voor de aanwerving reeds ingeschreven zijn bij Actiris en aan een aantal voorwaarden omtrent hun inschrijvingsduur, leeftijd,... voldoen.

D. Tijdstip en frequentie van publicatie

De gegevens over de tewerkstelling bij de lokale administraties gevestigd op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden door het BISA opgevraagd en niet als dusdanig door de RSZ gepubliceerd. De cijfers over de situatie op 31 december van het voorgaande jaar (x-1) zijn beschikbaar omstreeks mei-juni.

1.5 Regionale tewerkstellingsdynamiek (Dynam-Reg)

A. Voorstelling van de gegevensbron

In het **Dynam-project** produceren de Rijkdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) en HIVA-KU Leuven statistieken die de dynamiek van de loontrekkende tewerkstelling in België weergeven. De dynamiek wordt op drie niveaus bekeken: de start en stopzetting van ondernemingen, de creatie en vernietiging van banen en de in- en uitstroom van werknemers.

Dynam-Reg is hier een uitbreiding van en een samenwerkingsverband tussen eerder genoemde RSZ en HIVA-KU Leuven en de drie regionale overheden. Deze worden vertegenwoordigd door IWEPS (l'Institut wallon de l'évaluation, de la prospective et de la statistique), BISA (Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse) en het Departement WSE (Werk en Sociale Economie) van de Vlaamse overheid. In Dynam-Reg worden de regionale loontrekkende tewerkstellingsdynamieken in kaart gebracht door de plaats van tewerkstelling (de vestiging) van de werknemers te integreren in de gegevens.

B. Inhoud tabellen

De cijfers van Dynam-Reg in de tabellen tonen:

- de toe- en afname van het aantal arbeidsplaatsen in elk gewest¹⁴;
- de in- en uitstroom van werknemers in ondernemingen in elk gewest;
- de interne verschuiving naar een ander gewest van werknemers binnen een onderneming met tewerkstelling in meerdere gewesten.

De cijfers in de tabellen geven de dynamiek weer tussen 30 juni van jaar y en 30 juni van het voorgaande jaar.

Voor het berekenen van deze dynamieken worden de DmfA-Multifunctionele aangiften van de RSZ gebruikt, waarin voor elk kwartaal de werkgevers en werknemers via een uniek identificatienummer worden geregistreerd. Alle geregistreerde veranderingen inzake aantal jobs en werknemers op niveau van de onderneming vormen de basis voor de Dynam-

¹⁴ Het gaat bij Dynam-Reg om statistieken naar plaats van tewerkstelling, dus naar het aantal arbeidsplaatsen en werknemers tewerkgesteld binnen de administratieve grenzen van een gewest, ongeacht de woonplaats van de werknemer die de arbeidsplaats invult.

statistieken. Naar analogie met de methodologie van de RSZ-statistieken worden jobs van werknemers die afwezig zijn wegens ziekte, verlof of tijdelijke werkloosheid ook meegeteld. Jobs van werknemers in voltijdse loopbaanonderbreking of tijdskrediet worden niet meegeteld.

Er gebeurt een correctie voor de schijnbare toe- of afname van arbeidsplaatsen ten gevolge van bedrijven die fusioneren, opgesplitst worden of van juridische vorm veranderen. Deze worden niet meegeteld, aangezien alle betrokken ondernemingen als één observatie-eenheid worden beschouwd.

In de tabellen wordt een onderscheid gemaakt tussen de tewerkstellingsdynamiek, de werknemersdynamiek en de netto-evolutie.

- **Tewerkstellingsdynamiek**

De tewerkstellingsdynamiek wordt gemeten aan de hand van de toe- en afname van het aantal jobs binnen het gewest. Een job is een arbeidsplaats die wordt ingevuld door een werknemer. Voor elke werkgever wordt per gewest gekeken of de tewerkstelling groter (of kleiner) is op 30 juni van het jaar y dan op 30 juni van het jaar $y-1$. Indien dit zo is wordt er gesproken over **toename (of afname)** van de tewerkstelling.

Deze toe- of afname van de tewerkstelling kan te wijten zijn aan:

- **jobcreatie of –destructie** bij werkgevers met tewerkstelling in slechts één gewest (uniregionale onderneming);
- **interne verschuivingen binnen de onderneming** van de tewerkstelling naar of uit een gewest bij werkgevers die mensen tewerkstellen in twee of drie gewesten (multiregionale ondernemingen).

- **Werknemersdynamiek**

Voor elke onderneming wordt eveneens het werknemersbestand vergeleken tussen de twee tijdstippen. Wanneer een werknemer voorkomt in de DmfA-aangifte van de onderneming op 30 juni van het jaar y en niet op de aangifte van 30 juni van het jaar $y-1$ spreken we over **instroom**. Wanneer omgekeerd een werknemer voorkomt in de aangifte van het jaar $y-1$ en niet meer in de aangifte van het jaar y , is er sprake van **uitstroom**.

Ook is het mogelijk dat een werknemer binnen de onderneming in een vestiging in een ander gewest gaat werken. Dan is er sprake van een **interne verschuiving**.

- **De netto-evolutie**

De **netto-evolutie** van de tewerkstelling van een gewest is gelijk aan:

- het verschil tussen de toename van het aantal arbeidsplaatsen en de afname van het aantal arbeidsplaatsen (tewerkstellingsdynamiek);
- het verschil tussen het saldo instroom-uitstroom en het saldo van de interne verschuivingen binnen ondernemingen naar en uit het gewest in kwestie (werknemersdynamiek).

C. Classificatiecriteria

- **Plaats van tewerkstelling**

De plaats van tewerkstelling komt overeen met de locatie van de vestiging waar de werknemer volgens de DmfA-aangifte tewerkgesteld is of waarvan zij administratief afhangen (bijvoorbeeld in het geval van uitzendarbeid).

- **Arbeidsmarktdynamiek per sectie en afdeling NACE-BEL (2008)**

Voor elke onderneming wordt de hoofdactiviteit bepaald aan de hand van de NACE-BEL (2008), bestaande uit 21 secties en 88 afdelingen. Alle arbeidsplaatsen van een onderneming worden toegewezen aan dezelfde code, namelijk deze voor de activiteit met het hoogste omzetcijfer of deze waaraan het meeste aantal werknemers meewerkt. Uitzendkrachten worden geregistreerd met het uitzendkantoor als werkgever en behoren daardoor tot afdeling 78 “Terbeschikkingstelling van personeel” (in sectie N “Administratieve en ondersteunende diensten”). Wanneer voor een onderneming in de RSZ-statistieken de NACE-activiteitscode wijzigt tussen 30 juni van jaar y-1 en 30 juni van jaar y, wordt de meest actuele code gebruikt in de statistieken.

D. Tijdstip en frequentie van publicatie

Deze statistieken worden halfjaarlijks bijgewerkt. In april worden de arbeidsdynamieken op 31 december (Q4) gepubliceerd. In oktober volgen dan de cijfers op 30 juni (Q2). Enkel deze laatste worden overgenomen op de website van het BISA.

REFERENTIES

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering (1997, 4 december), *Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot oprichting van een gegevensbank betreffende het personeel van het Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de instellingen van openbaar nut die onder het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ressorteren*. Geraadpleegd via <https://www.etaamb.be/nl/besluit-van-de-brusselse-hoofdstedelijke-regering-van-n1998031276.html>

Brulocalis (2017), *Subsidies en toelagen ten gunste van de Brusselse lokale besturen*. Geraadpleegd via http://www.avcb-vsgeb.be/nl/subsidies.html?sub_id=31

Dynam (2019), *Over Dynam*, Geraadpleegd via <https://www.dynamstat.be/nl/over>

Dynam (2019), *Methodologie*, Geraadpleegd via <https://www.dynamstat.be/nl/methodologie>

Eurostat (2013), *European system of accounts, ESA 2010. European Union*. Geraadpleegd via https://www.nbb.be/doc/dq/n_pdf_dq/ks_02_13_169_en.pdf

Instituut voor de Nationale Rekeningen (2014), *ESR 2010, Het nieuwe referentiekader voor de nationale rekeningen. Nationale rekeningen, Nationale Bank van België, september 2014*. Geraadpleegd via https://www.nbb.be/doc/dq/n_method/m_sec2010_nl.pdf

Instituut voor de Nationale Rekeningen (2017), *Activiteitenverslag 2017*. Geraadpleegd via https://inr-icn.fgov.be/sites/default/files/report_2017_nl_0.pdf

Instituut voor de Nationale Rekeningen (2017), *Toelichtingen van conceptuele en methodologische aard ESR 2010*. Regionale rekeningen, Nationale Bank van België, februari 2017. Geraadpleegd via https://www.nbb.be/doc/dq/n_method/m_meth2017n.pdf

Instituut voor de Nationale Rekeningen (2020), *Methodologische herzieningen 2019: Overzicht van de voornaamste wijzigingen*, Regionale rekeningen, Nationale Bank van België, februari 2020. Geraadpleegd via https://www.nbb.be/doc/dq/n_method/m_meth2020n.pdf

RSZ (2021), *Verdeling van de arbeidsplaatsen naar plaats van tewerkstelling (vierde kwartaal 2019): methodologie*. Geraadpleegd via <https://www.rsz.be/stats/verdeling-van-de-arbeidsplaatsen-naar-plaats-van-tewerkstelling#methodology>

Steunpunt Werk (2020), *Vlaamse Arbeidsrekening: Definities en beknopte methodologie*. Geraadpleegd via https://www.steunpuntwerk.be/system/files/methodologie_var_beknopte_methodologie_april2020.pdf

Steunpunt werk (2016), *Vlaamse Arbeidsrekening: Raming van de binnenlandse werkgelegenheid/pendel*. Geraadpleegd via https://www.steunpuntwerk.be/system/files/methodologie_var_bwgh_pendel_update2016_0.pdf